

DE ONTVOERING VAN
ALFRED
HEINEKEN

PETER R. DE VRIES

'Opgedragen aan mijn onvergetelijke vriend
ROBBIE OFFENBERG'
(Cor van Hout – 1987)

DE FONTEIN

Van Peter R. de Vries verschenen bij De Fontein:

Uit de dossiers van commissaris Toorenaar
Beroep: misdadverslaggever
Cipier, mag ik een pistool van u?
De ontvoering van Alfred Heineken
Een moord kost meer levens
De moord die nooit mag verjaren
Een crimineel liegt niet altijd...
Alleen huilebalken hebben spijt

Eerste druk 1987
Eenentwintigste druk mei 2008

ISBN 978 90 261 1951 4
NUR 332/600

@ 1987/2007 Uitgeverij De Fontein, Baarn / Peter R. de Vries
Omslagontwerp: Wil Immink

Alle rechten voorbehouden. All rights reserved. No part of this publication may be reproduced or transmitted in any form or by any means, without written permission from the publisher.

HOOFDSTUK I

1981. De champagne stond klaar. Goed gekoeld. Die had ik 's middags al in de ijskast gezet. Drie flessen Dom Perignon. Voor ieder één. Of we die ook werkelijk op zouden drinken wist ik nog niet, maar dat was ook niet belangrijk. Ik ben altijd iemand van het type geweest: liever mee verlegen dan om verlegen.

Het liefst had ik er nog een fles bijgezet. Dat zou hebben betekend dat Jan Boellaard er ook bij geweest was, maar hij liet voor het eerst in vijftien jaar verstek gaan op deze oudejaarsavond. 's Middags had hij me nog opgebeld vanuit de Verenigde Staten met de boodschap dat we dit keer helaas niet op hem konden rekenen. Om tien minuten voor twaalf 's avonds, als wij traditioneel bij elkaar zouden komen, zat hij juist in het vliegtuig terug naar Holland. Hij had in Florida met zijn vrouw en een paar vrienden een zonnige kerstvakantie doorgebracht. Dat hij er op oudejaarsavond niet bij zou zijn, was echter nooit de bedoeling geweest. Sterker nog: het was een stevige misrekening. Zijn stem klonk dan ook oprecht spijtig toen ik hem van overzee aan de lijn kreeg en hij zich voor onze jaarafsluiting afmeldde. Ik had daar behoorlijk de pest over in. Dit was nog nooit voorgekomen en dit jaar kwam het misschien wel het slechtst uit van alle jaren dat we nu met elkaar omgingen. Ik deed dan ook geen moeite mijn teleurstelling daarover te verbergen en zei Jan dat hij die avond op een belangrijk moment afwezig zou zijn. Een moment dat hij eigenlijk niet gemist kon worden.

Aan de andere kant van de oceaan had Boellie, zoals we hem vaak kortheidshalve noemden, nogal knorrig gereageerd: 'Ja Cor, moet je horen, je kunt het zout nu nog wel even in de wonde gaan wrijven, maar ik kan er gewoon niet op tijd zijn! Hoe graag ik ook wil... Het vliegtuig gaat niet eerder. Of moet ik het soms kapen?' had hij een beetje geërgerd gevraagd.

Ik moest erom grinniken en had teruggekaatst: 'Als je zou weten waar het om gaat, acht ik je er zeker toe in staat. Maar goed, het is niet anders vriend. Vertel me nu maar of ik je stem heb voor vanavond...' Met die vraag was Boellaards nieuwsgierigheid op slag gewekt, dat voelde ik wel. Hij wist dat als er op oudejaarsavond gestemd moest worden er belangrijke zaken aan de orde kwamen. 'Natuurlijk, dat weet je wel. Maar luister Cor, kan je

niet vast een klein beetje vertellen waar het om gaat?' deed hij nog een poging om wat meer aan de weet te komen.

Ik zei hem echter dat we er door de telefoon niet over konden praten en dat hij maar een seintje moest geven zodra hij weer thuis was. Dan zou hij het allemaal wel horen. Bij wijze van goedmakertje beloofde Jan dat hij in het vliegtuig een fles champagne zou bestellen en om klokslag twaalf uur op onze gezondheid en toekomst zou drinken. Dan was hij er in ieder geval in gedachten een beetje bij.

In het schijnsel van de voorbij zoevende verlichting van de ringweg rondom Amsterdam keek ik op mijn horloge hoe laat het was: kwart voor twaalf. Een fractie van een seconde later drukte ik het gaspedaal een beetje verder in en de Mercedes Sport 450 5-liter waar ik in reed versnelde ogenblikkelijk. De naald van de snelheidsmeter vloog in een ruk van 80 naar 140 kilometer. De aanduiding 'Sport' stond er niet voor niets op. Op dit tijdstip hoefde ik niet bang te zijn voor een bekeuring. Er was zo goed als niemand op de weg, laat staan politie. Ik realiseerde me dat ik wel voort mocht maken, want anders was ik er zelf niet eens bij om twaalf uur. Gas erop dus...

Eigenlijk was het ieder jaar hetzelfde probleem. Ik was tot halftwaalf op visite geweest bij de familie van mijn toenmalige vriendin Anneke van der Bijl. En hoewel zij al jaren wisten – en het nog eens duidelijk was aangekondigd – dat ik voor twaalf uur zou weggaan, gaf dat toch ieder jaar weer wat strubbelingen. Alle charmes werden dan in de strijd geworpen om me tot in het nieuwe jaar vast te houden. Ik hoorde het bij wijze van spreken nog naklinken: 'Hé Cor, doe nou niet zo ongezellig, blijf nog even... een kwartiertje nog.'

Het was altijd lief geprobeerd, maar het lukte ze nooit me over te halen. En dat wisten ze zelf ook wel. Het was eigenlijk meer een afscheidsritueel dan een serieuze poging. De overgang van oud naar nieuw vierde ik nu eenmaal traditiegetrouw met mijn gabbers en met niemand anders. Meestal op een geheime plek, zonder vrouwen, zonder ouders, zonder buitenstaanders. Gewoon wij vieren: Frans Meijer, Jan Boellaard, Wim Holleeder en ik. Het betekende heel veel voor ons. Ik overdrijf niet als ik zeg dat oudejaar de belangrijkste dag van het jaar was voor ons. Het was de dag waarop we terugblikten en plannen voor de toekomst maakten. Onze hechte vriendschap voor nog eens een jaar bezegelden. Daarom was het zo jammer dat Boellie er nu niet bij was.

Een paar honderd meter voor me spotten twee vuurpijlen de donkere nacht in. Hoewel ik wist dat het nog geen twaalf uur kon zijn, keek ik onwillekeurig toch weer op mijn horloge. Ik was er bijna. De bijeenkomst

werd net als verleden jaar gehouden in een pand aan de Van Hallstraat in Amsterdam Oud-West. Het was de woning waar Boellaard in gewoond had voordat hij naar Zwanenburg was verhuisd. Sindsdien woonde Sonja, het jongere zusje van Willem Holleeder, er dikwijls in. Voor dit soort gelegenheden maakten wij er echter ook wel gebruik van. Het was gestoffeerd en er stond een ijskast, televisie en telefoon. Je kon er even lekker weg zijn, zonder te ver weg te zijn. Het leuke was dat het ook nog in de buurt lag waar ik was opgegroeid en me thuis voelde: de Van Beuningenstraat. Een typisch Amsterdamse volksbuurt. Ook Jan, Frans en Willem kwamen er vandaan.

Het was de woning op de eerste etage van nummer 99. Eronder zat een bloemenzaak met de mooie naam 'Het groene paradijs'. Als we het met z'n vieren over de woning hadden zeiden we wel eens tegen elkaar: 'Ik zie je straks boven Het Paradijs...' Wel, dit jaar was ik het laatste in het paradijs, zo zag ik toen ik aan kwam rijden. De rode Saab Turbo van Willem stond er half op de stoep geparkeerd voor de deur en aan de overkant stond ook de bronskleurige Mercedes van Frans. Op eenhoog brandde al licht.

Snel liep ik naar binnen, de trap op. De deur stond open en Frans Meijer en Willem Holleeder zaten, of liever gezegd lagen, lui in een fauteuil op me te wachten. 'Ah, fijn dat je ook nog even komt...' probeerde Frans me te stangen. 'We hadden je al bijna afgeschreven.' Ik stak bij wijze van begroeting mijn hand op naar Willem en zei met een knipoog tegen Frans: 'Hoe vaak moet ik je nu nog zeggen dat de baas niet te laat, maar later komt...?'

Willem had alvast twee flessen champagne in een ijskoeler gezet en ik kon dan ook direct in de nog vrije stoel ploffen om de laatste seconden van het jaar 1981 op de televisieklok te zien wegtikken. Ondertussen wisselden we onderling even uit hoe we de avond hadden doorgebracht. We hadden het alle drie best leuk gehad, maar ik kon merken dat we blij waren nu weer bij en onder elkaar te zijn.

Op het moment dat de klok begon te slaan en buiten het vuurwerk knalde, hieven wij staande de door Willem ingeschonken champagneflûtes en proostten op het nieuwe jaar. 'Op 1982... en op Boellie, die nu echt dicht bij het paradijs zit,' grapte ik met een verwijzing naar zijn vliegreis. Het kristal van de glazen klonk helder door de woning. We namen een flinke slok van het bubbeltjeswater en hieven daarna nogmaals het glas op een voorspoedig nieuwjaar.

Zo, dit was het informele gedeelte van de avond, maar daarna kwam het officiële stuk. Zeg maar het belangrijke werk. Het was al sinds jaren de gewoonte dat wij na het slaan van de klok ieder een speechje hielden, waarin we onze wensen, plannen en verwachtingen voor het nieuwe jaar uit spraken, maar bijvoorbeeld ook nog eens de hoogte- en dieptepunten van het

afgelopen jaar naar voren haalden. Daar maakten we best nogal werk van. Ik had ooit eens gelezen dat de maffia dit ook deed en wij vonden het leuk om dat ook te doen.

Wie er het eerst zou beginnen was nooit tussen ons afgesproken, maar aan de afwachterende gezichten van Wim en Frans zag ik dat zij ervan uitgingen dat ik het spits zou afbijten. Dat kwam goed uit. Ik had dit jaar heel wat te vertellen en over het toespraakje van vanavond lang zitten nadenken. Het was bepaald geen prietpraat waar ik die avond mee wilde komen. Nee, het kon bepalend zijn voor onze hele toekomst. Niet alleen voor het kersverse 1982, maar ook voor de jaren daarna. Een toespraak met hoofdletters dus.

Een redenaar ben ik nooit geweest, maar bij Frans, Willem en Boellie was dat ook niet nodig. Het kwam bij hen niet aan op de formuleringen of de wijze waarop het praatje verpakt was. We kenden elkaar nu al zo lang dat we aan een half woord of zelfs een oogopslag van elkaar genoeg hadden. Ik begon dan ook vrij abrupt, nog steeds staand – dat hoorde zo – rond de tafel waar de champagnekoeler op stond.

‘Luister gabbers,’ zo opende ik mijn toespraakje. ‘Ik wil vanavond iets met jullie bespreken, een voorstel doen dat heel ver gaat. Het is zakelijk, maar heeft niets te maken met de zaken die we tot dusver hebben gedaan...’

Ik zweeg een moment en keek Willem en Frans aan om me even te overtuigen van hun aandacht. Welnu, die was er. Ik ging verder: ‘Kijk, we hebben de afgelopen jaren met zijn vieren heel aardig zaken gedaan en soms leuk verdiend. We rijden mooie auto’s, hebben een dikke achterzak, gaan lekker op vakantie en in de kroeg kunnen we met het vingertje rond gaan. Ogenschijnlijk niks aan de hand. Maar toch, en ik weet niet hoe het jullie vergaat, als ik er goed over nadenk – en dat heb ik gedaan – dan vind ik dat we maar een beetje aan het krummelen zijn. Want wat is de feitelijke situatie? We hebben een paar straatjes onroerend goed. Dat klinkt heel aardig, maar is het dat ook? Nee, eigenlijk niet, want al het onroerend goed is met hypotheek belast. De banken doen moeilijk, de fiscus is lastig. De woningen vragen onderhoud, de huurders hangen iedere dag aan de telefoon met klachten, andere woningen zijn weer gekraakt, de markt zakt in, de rente is hoog. Eigenlijk, ja eigenlijk is het een hele straat ellende. Armoede troef. Nog even en er gaat meer geld uit, dan er aan huren binnenkomt. Wat er dan gebeurt hoef ik jullie niet te vertellen. Zeg het zelf maar: Heb ik gelijk of heb ik gelijk?’

Er kwam geen tegenspraak. Willem en Frans knikten instemmend. Ik vertelde hen dan ook niet echt iets nieuws. We hadden het er wel eens meer over gehad. Ze zeiden nu echter verder niets. Begrepen dat dit alles slechts als een inleiding voor iets anders was bedoeld. Dat zagen ze goed.

Ik ging daarom door: 'De timmerfabriek stelt ook niets meer voor. Daar moet steeds meer geld bij. Opdrachten hebben we nauwelijks. Dat is dus een aflopende zaak. En het bouwbedrijf is al failliet gegaan. Om kort te gaan: Ik vraag me dus af waar we eigenlijk mee bezig zijn. Dit gaat niet de goede kant op, tenzij we bereid zijn dit alles binnen nu en niet al te lange tijd op te geven. Auto's weg, paarden van de koers, boten uit het water, een vast, bescheiden salarisje van een paar duizend gulden in de maand in plaats van de dikke achterzak die we nu nog steeds hebben, enfin noem maar op. Alles foetsie! Willen we dat? Kunnen we dat? Nou, ik niet, ik zal het maar meteen zeggen. Dan ga ik nog liever dood. Ik geloof daarom dat dit het moment is om een belangrijke beslissing te nemen, een alles of niets poging te doen. Een plan te ontwikkelen dat ons in een klap van alle problemen afhelpt. Voorgoed. He-le-maal voor-goed...'

Ik liet die laatste, wat onheilspellend uitgesproken woorden even inwerken door een slokje van mijn bubbeltjeswater te nemen. Niemand zei er wat. De anderen keken me gespannen aan. 'Oké, wat is de bedoeling?' zo hervatte ik mijn toespraak. 'We hebben in het verleden regelmatig gepraat over plegen van een kidnap. De voor- en nadelen afgewogen. Plannen ontwikkeld, ja, zelfs enige maanden voorbereidingen getroffen om er een uit te voeren. Operatie Rolls Royce... weten jullie nog? Om tal van redenen is dat toen niets geworden en hebben we ons weer op het normale werk gestort, het onroerend goed, de timmerfabriek. Toch heeft het idee mij nooit helemaal losgelaten en ben ik er nog steeds van overtuigd dat we het kunnen, dat we slagen als we het doen. We waren al vergevorderd bij Operatie Rolls Royce. Ik stel daarom voor dat we het nu eens niet bij praten laten, maar eens wat gaan doen. Serieus gaan werken om alsnog een kidnap te organiseren en uit te voeren. Zodat we in een klap klaar zijn. En gabbers... ik had gedacht dat het dit jaar maar eens moest gebeuren...'

Frans Meijer keek me een ogenblik aandachtig aan. Over zijn gezicht speelde een flauwe glimlach. Hij draaide langzaam met zijn hoofd, alsof hij het idee nog aan het verwerken was. We noemden hem om zijn verstrooide wijze van reageren wel eens 'de professor'. Willem Holleeder knikte me bijna onmerkbaar toe. Voor hem kwam dit verhaal niet helemaal als een verrassing. De laatste weken had ik met hem onderweg in de auto regelmatig over misdrijven en dan met name ontvoeringen gepraat. Nog eens gefilosofeerd over onze eerste pogingen, die wij Operatie Rolls Royce hadden genoemd en die ik in mijn speechje nu ook weer had aangehaald. We hadden het gehad over de risico's, de moeilijke punten van een kidnap. Waarom er toen niets van was gekomen, hoewel we er best behoorlijk wat tijd en moeite in hadden gestoken. Nu, op dit moment,

begreep hij dat deze gesprekken niet helemaal vrijblijvend waren geweest, althans niet van mijn kant.

Dat was trouwens toch het prettige van onze vriendschap, het onvoorwaardelijke vertrouwen in elkaar. Nooit hoefde de een de anderen erop te wijzen dat iets geheim was of niet doorverteld mocht worden. Ik moet altijd lachen als mensen zeggen dat ze iets wel willen vertellen, maar dat de ander er absoluut niet over mag praten. Dat is voor mij dan het bewijs dat er geen vrienden tegenover elkaar staan, want die hoef je zoiets niet te zeggen. Net zomin als Frans en Willem zich die oudejaarsavond hoefden af te vragen of ik nou serieus was of maar een dolletje maakte. Dat weet je van je vrienden, zonder dat zoiets met zoveel woorden wordt gezegd.

Ik hield mijn glas in de hoogte en keek de anderen aan. 'Mee eens?' vroeg ik slechts. Frans en Willem reageerden direct en brachten hun glas naar het mijne. 'Eens!' klonk het bijna gelijktijdig. Dat was voldoende. Het voorstel was beklonken.

Van de toespraakjes van Willem en Frans kwam die avond niets meer. We waren vervuld van het plan dat ik op tafel had gelegd en dat beheerste de rest van onze bijeenkomst. Dit was nog eens een voornemen voor het nieuwe jaar: een ontvoering. We waren er alle drie een beetje opgewonden van. We praatten nog een halfuurtje na. Een kidnap in 1982... Organisatie... Slachtoffer... Losgeld. We sneden uit de losse pols een paar kernzaken aan, zonder overigens ergens langer dan een paar minuten over te praten. Dat hoefde op dat moment ook nog niet. Voor we er erg in hadden was ook de derde fles Dom Perignon opengemaakt. 'Wanneer beginnen we?' vroeg Frans, alsof het hem niet gauw genoeg kon zijn. Willem, die altijd wat bedachtzamer reageerde, wilde weten of Boellie al van deze plannen afwist en zo ja, of hij ook meedeed. 'De Poes is geen probleem. Ik heb zijn stem,' antwoordde ik. 'Die is zonder meer akkoord... Hij weet het alleen zelf nog niet.'

Boellaard noemden we onderling altijd de Poes. Het was een bijnaam die hij verworven had omdat hij zijn hoofd, net als een poes, altijd iets schuin hield als hij naar je luisterde. Bovendien kon hij soms, ook net als een poes, constant nieuwsgierig achter je aanlopen als je ergens mee bezig was. Zodoende was het al jaren Poes in plaats van Boellaard of Boellie voor ons. Ik hield van bijnamen. Het is typisch iets Amsterdams, uit de volksbuurten. Of misschien wel uit de onderwereld, want ook daar is het een gewoonte. Hoe dan ook, voor al mijn vrienden bedacht ik na verloop van tijd wel een bijnaam, die dan vervolgens door iedereen werd overgenomen.

Jan Boellaard was dus Poes. Willem Holleeder noemden we in de wandeling altijd 'Neus', vanwege de in onze ogen bepaald niet geringe omvang van zijn reukorgaan. Frans Meijer moest het vanwege zijn vaak gemillimeterde haar vaak doen met 'Stekel' of 'Professor'. Mijn jongere broer Martin ging bij mij altijd als 'Remmetje' door het leven. Dit, omdat hij vroeger bepaalde activiteiten wel eens tegen hield of er slechts langzaam aan meewerkte. De zaak 'remde' dus. Zelf werd ik door mijn vrienden meestal Flipper of Flip genoemd, omdat ik in mijn jeugd altijd en eeuwig aan een flipperkast stond. Bijnamen zijn niet altijd vleidend, maar wel verhelderend, illustratief voor de persoon en vooral makkelijk. En daar ging het me eigenlijk om.

Om een uurtje of halftwee die nacht hief ik de zitting op door te zeggen dat we de zaak niet op nieuwjaarsdag al rond hoefden te hebben en dat onze families zaten te wachten op onze komst. We sloten 'Het Groene Paradijs' af en gingen gezamenlijk naar beneden. Toen ik het portier van mijn Mercedes wilde openen, riep Willem mij van de overkant van de straat: 'Hé Cor...!' Ik draaide mijn hoofd naar hem toe en zag hoe hij alleen zijn duim op stak. Het zei voldoende. Ik ging achter het stuur zitten, gaf nog een tik op de claxon en reed weg. Ik had bij mijn ouders in Amsterdam-Noord afgesproken. De hele familie zou daar komen.

Onderweg maakte een merkwaardig gevoel zich van mijn innerlijk meester. Er ging een soort tinteling door me heen. Was het de champagne? Waarschijnlijk niet. Nee, het was vermoedelijk de wetenschap dat we vanavond niet als een overspannen jongenscluppie iets hadden afgesproken, maar dat er echt iets was gebeurd. 1982 kon een spannend jaar worden.

HOOFDSTUK II

Hoewel 'Operatie Rolls Royce', waar ik het in mijn nieuwjaarstoespraak over had, niet van de grond was gekomen, was het destijds niet helemaal een losse flodder geweest. Nee, het ging om je wat noemt Het Zwaardere Werk. Zowel qua opzet als ook de personen die we toen op het oog hadden om voor losgeld te ontvoeren.

Natuurlijk kom je tot een dergelijk misdrijf niet zo makkelijk als het hier nu in een paar zinnen geschreven staat. Het is evenmin iets waar je plotseling van zegt: Ja, laten we dat eens doen. Integendeel, daar gaat een heel proces aan vooraf. Bewust en onbewust. In feite heeft het denk ik met je hele leven te maken. Wanneer en waar je bent geboren, wie je bent, met wie je omgaat, wie je ontmoet, wat je doet of laat. Een complex van factoren, dat uiteindelijk bepaalt of je al dan niet 'in' bent voor zoiets en – misschien nog belangrijker – uiteraard ook of je er geschikt voor bent. Want het is iets anders dan een winkeldiefstal of een inbraak in een voetbalkantine. Er komt oneindig veel meer bij kijken. Je moet het niet alleen kunnen bedenken, maar ook kunnen uitvoeren en dat is iets waar de meeste plannen op sneuvelen. Theorie en praktijk gaan haast nooit samen. Het is de kunst die twee te bundelen.

Een ontvoering heeft mij altijd gefascineerd. Van jongs af aan. Ik las er alles over wat ik maar te pakken kon krijgen. Van irreële stripboeken tot spannende thrillers. Om maar te zwijgen van kranten en tijdschriften, waar soms buitenlandse ontvoeringszaken in werden beschreven. Een film in de bioscoop of op televisie waarin het om een kidnap draaide sloeg ik evenmin over. Het liefst zag ik ze zelfs twee keer. Het merkwaardige was dat ik een zelfde interesse aantrof bij mijn gabber Frans Meijer, met wie ik ongeveer vanaf mijn dertiende jaar omging. Hij zat wat dat betreft exact op dezelfde golflengte als ik. Op zich was dat wel vreemd, want een ontvoering was tot op dat moment eigenlijk een onbekend fenomeen in ons land. Wat we erover hoorden kwam altijd uit het buitenland.

Ik herinner me nog goed de eerste keer dat we er samen serieus over praatten. Het was een warme zomeravond en we liepen samen met zijn honden een beetje te struinen in het opgespoten terrein in Amsterdam-West, waar nu het Sloterdijkstation is verzezen. Ik zal toen een jaar of veertien geweest zijn en Frans net achttien. Scholieren eigenlijk nog. Toch

bespraken we er, al lopende, de problemen die een kidnap met zich mee brengt. De verschillen met andere misdrijven. Ik weet nog dat ik Frans voorhield dat een bankoverval makkelijker was en minder risico met zich meebracht. Een overval is een soort hit-en-run-gebeuren: handen omhoog, geld inpakken en weggevoerd maar. Een ontvoering daarentegen bestaat uit verschillende fases: de overheersing van het slachtoffer, hem onderbrengen in een schuilplaats, contact maken met de onderhandelaars en last but not least het losgeld in ontvangst nemen. Oog in oog staan met de politie, want die hield je er natuurlijk heus niet buiten.

Frans beaamde deze logica, maar gaf er destijds ook al blijk van er vaker over nagedacht te hebben. Hij zei me tenminste: 'Dat is waar, maar aan de andere kant moet je bij een overval altijd afwachten hoe groot of hoe klein de buit is. Bij een ontvoering kun je dat zo goed als zelf bepalen. Je loopt één keer groot risico, maar dan ben je ook binnen als het lukt. Overvallen moet je misschien wel tien keer plegen wil je binnen zijn. En dus loop je ook tien keer de kans dat je gepakt wordt...'

Op die manier verliepen onze gesprekken. We filosofeerden erover, waren geïnteresseerd in details en deden een beetje aan hersengymnastiek door de zwakke schakels in een of ander plan op te sporen. Dat we zelf ooit daadwerkelijk een ontvoering zouden plegen kwam op dat moment niet bij ons op. We hebben er althans toen niet met zoveel woorden over gesproken. Wel werden we er, denk ik nu, heel langzaam rijp voor.

Achteraf gezien waren het gesprekken die toch boven de gebruikelijke schoolknapfantasie uitstegen. Ze gingen verder, waren diepgaander. We vroegen ons bijvoorbeeld wel eens af of we het 'technisch' zouden kunnen realiseren, of we de organisatie aan konden. We overlegden dan wat we wel, maar vooral ook niet zouden doen bij een kidnap. Bij die verkenningen bleef het echter voorlopig. In die tijd zag ik er geen kwaad in, temeer omdat mijn vrienden bijna allemaal zo dachten en praatten. En ach, welke jongen van veertien of vijftien jaar liet zijn fantasie in dit soort zaken af en toe niet de vrije loop?

Onze interesses in de aspecten van een vrijheidsberoving werden pas enkele jaren later weer opnieuw leven in geblazen toen onroerendgoedmagnaat Maurits Caransa eind oktober 1977 op het hoofdstedelijke Prof. Tulpplein werd ontvoerd. Het was in feite de eerste echte losgeld-kidnap in Nederland en ik volgde alle ontwikkelingen op de voet. Dit was nog eens iets anders dan alle fictie die ik gelezen en gezien had. Dit was echt, en nog dicht bij huis ook. Ik kocht iedere dag alle kranten en las de verhalen over de Caransa-ontvoering van A tot Z en terug. Hetzelfde gold trouwens voor Frans Meijer en Jan Boellaard. Met Willem Holleeder was ik toen al wel bevriend, maar nog niet zo dik als later het geval was.

De Caransa-zaak zorgde er voor dat we onze 'eigen' ontvoeringsgesprekken weer van zolder haalden. 'Zie je wel dat het kan, Stekel, merkte ik op tegen Frans Meijer. 'En let op mijn woorden, als dit lukt, komen er meer...' Ik dacht in dat verband aan Italië, waar vrijheidsberovingen bijna tot de zaken van alle dag waren gaan behoren. Ik had gelezen dat daar soms wel drie of vier ontvoeringen tegelijk speelden.

Het toevallige was dat wij tijdens de Caransa-ontvoering met ons aannemersbedrijfje 'Epan' juist bezig waren met een renovatieklus in Vinkeveen bij de Joegoslavische schoonzoon van Caransa. We moesten een paar nieuwe kozijnen in zijn woning plaatsen en zodoende zaten we er vrij dicht op, voor ons gevoel tenminste. Ik had zelf tijdens de ontvoering het idee dat die schoonzoon er iets mee te maken had, dat het een fiscale truc was of zo. Later las ik dat de recherche dat aanvankelijk ook had gedacht, maar daar toch vanaf was gestapt.

Gedurende de kidnap, of liever gezegd vlak na afloop, gingen onze gesprekken vaker en langduriger over ontvoeringen dan ooit tevoren. Al pratende kwamen we tot de gezamenlijke conclusie dat de Caransa-ontvoering in feite maar kruimelwerk was, hoe goed misschien ook voorbereid. De daders hadden na vier dagen onderhandelen 10 miljoen gulden aan duizendjes geïncasseerd en hadden de magnaat daarna vrijgelaten. Uit de verklaringen van Caransa in de kranten viel af te leiden dat er zeker vier, maar waarschijnlijk zelfs vijf man bij betrokken waren geweest. Tussen hen moest dat geld gedeeld worden en dan bleef er in onze ogen per persoon niet veel van over. En dan hadden we het nog maar niet over de gemaakte kosten en de tijd die er in de kidnap waren gaan zitten. Nee, dan was 10 miljoen gulden het risico niet waard. 'Als je het doet moet je het in één keer goed doen, een reuzenklapper maken,' stelde Frans nog eens. Maar goed, daar ging het in feite niet om, aange-toond was nu dat een kidnap een haalbare zaak was in Nederland. Het spits was eraf.

In de maanden die volgden groeiden we langzaam maar zeker naar het idee toe, ook eens iets dergelijks te proberen. Dat was eigenlijk heel gek. Ik heb later nog wel eens geprobeerd te reconstrueren wanneer we nu precies de grens van vrijblijvend geouwehoer en serieuze voorbereidingen hebben overschreden. Dat was niet meer precies aan te geven. We waren er als het ware ineens, ongemerkt overheen en gingen vervolgens gewoon verder. Ik denk zelf dat het moment waarop de voorbereidingen geld gingen kosten – en wij dat er ook voor op tafel legden – in dat opzicht belangrijk is geweest. Daarmee werd eigenlijk duidelijk dat een ontvoering niet alleen een hersenspinsel van ons was.

Terugblikkend vermoed ik nu ook, dat de overtuiging dat we het misdrijf aan konden daarbij een grote rol heeft gespeeld, hoewel die overtui-

ging in feite nergens op gebaseerd was. Misschien op ons zelfvertrouwen, maar wat koop je daarvoor en hoe oud waren we nu helemaal? Amsterdamse blaaskaken van nauwelijks twintig jaar... Maar goed, dat vertrouwen wat we in onszelf hadden werd nog eens versterkt door het gegeven dat de ontvoerders van Caransa ook in de maanden die volgden uit handen van de recherche wisten te blijven.

In die tijd – 1978/1979 – hadden Meijer, Boellie en ik al een aannemingsbedrijf in Amsterdam en beschikten we over een afgelegen timmerwerkplaats in het Westelijk Havengebied. Het was een terrein met sloperijen, oudijzerhandel en meer vaag gerommel. Het heette De Heining en wij zaten er in vak 25 op nummer 49. Het bestond uit een kantoorpand en een paar loodsen. We noemden die werkplaats altijd ‘Het Honk’ en kwamen er veelvuldig bijeen.

Daar, zeg maar tussen het zaagsel en het schuurpapier, werden de eerste plannen gesmeed voor een door ons te plegen ontvoering. Eerst dus wat lacherig en louter op theorie gebaseerd, maar allengs serieuzer en meer op de praktijk gericht. Net als toen ik een jongen van veertien was liep ik met Frans en Boellie nog dikwijls door de woeste terreinen van het Westelijk Havengebied en discussieerden we over een ontvoering: *onze* ontvoering. De tijden, maar ook de personen waren veranderd. We waren geen schooljongens meer en onze ‘verkenningen’ ook geen op hol geslagen fantasiedromen meer.

De vraag van toen, of we het aan zouden kunnen, kwam niet meer aan de orde. Dat was reeds een gepasseerd station. Nu probeerden we meer een antwoord te vinden op vragen als: *hoe* zullen we het doen? En *wie* wordt het slachtoffer? Voor we het goed en wel in de gaten hadden waren we druk bezig met daadwerkelijke voorbereidingen en stond een plan tot vrijheidsberoving van een prominent Nederlander in de steigers, om in de termen van ons aannemingsbedrijfje te blijven.

We hadden een paar uitgangspunten opgesteld. Om te beginnen moest het een affaire worden waarbij we, zoals Stekel dat genoemd had, ‘een reuzenklap’ zouden maken. Levenslang binnen zouden zijn – en dan bedoelden we uiteraard niet in de gevangenis. Bovendien moest het slachtoffer iemand zijn waarvoor grif en direct betaald zou worden, ook als het om een veelvoud van het Caransa-losgeld zou gaan.

Zo ontstond langzaam maar zeker ‘Operatie Rolls-Royce’, die aan beide genoemde voorwaarden voldeed. We noemden de affaire onderling naar het wereldberoemde Engelse automerk, dat borg stond voor rijkdom en technische perfectie. Maar daar had het in feite weinig mee te maken, hoewel het ons streven natuurlijk prima symboliseerde. Rolls Royce was eigenlijk meer een codenaam. Het ging ons om de letters R. Twee dus: RR.

Als wij onderling over Rolls Royce spraken bedoelden wij daar eigenlijk mee: 'Rich Ransom'. Ofwel, vrij vertaald, Rijk Losgeld...

Door, of liever gezegd, vóór wie dat losgeld moest worden opgebracht, hielden we op dat moment nog even open. Die naam konden we later wel invullen, dat was op zich nauwelijks een probleem, vonden we. In onze gedachten circuleerden namen als die van de Brenninkmeijers van het C&A-kledingconcern, de Vroom & Dreesmannen van de warenhuizen, de Fenteners van Vlissingen, die beschouwd werd als een van de rijkste families van Nederland en toplieden van Philips, Shell of Unilever. Keuze genoeg. Als je even nadacht, had je zo een lijstje van miljardairs bij elkaar. Maar daar ging het nog niet om. We wisten van onze talrijke besprekingen wel dat er bij een kidnap heel andere problemen aan de orde kwamen, die je eerst moest zien op te lossen. En dan pas had het zin, meenden wij, om namen en rugnummers te gaan invullen.

Wij wilden liever eerst een behoorlijk plan op poten zetten, dat alle denkbare technische problemen bij een eventuele ontvoering vooraf oploste of uitsloot. Voor alles moesten we voorkomen dat we tijdens zo'n misdrijf verrast werden met allerlei moeilijkheden en problemen, waar we niet op waren voorbereid. Want dan moest je improviseren, voor de vuist weg handelen, en dat zou onherroepelijk tot fatale fouten en vergissingen leiden. Nee, als we geen perfecte blauwdruk van een ontvoering hadden klaar liggen, hoefden we aan de hele Rolls Royce-operatie niet te beginnen. Over dat uitgangspunt waren we het snel eens. We zouden iets dergelijks alleen doen als de zaak absoluut waterdicht was. Eerder niet.

Een van de eerste dingen waar we in die tijd de koppen over bij elkaar staken, was eigenlijk de omvang van het te eisen losgeld. Want daar ging het natuurlijk om. Het bedrag dat Caransa op tafel had gelegd, vond ik niks. Dat was het risico niet waard. Dan konden we beter veilig bij de kachel blijven zitten. Als wij aan de gang gingen moest het een veelvoud daarvan worden. Een exact bedrag wilden we niet vooraf vaststellen, want dat hing natuurlijk toch ook samen met de persoon die we eventueel zouden kidnappen en de onderhandelingen die daar waarschijnlijk op zouden volgen.

Wel bepaalden we dat het in ieder geval tussen de 30 en 75 miljoen gulden zou moeten liggen, wilde het echt lucratief en levenslang lonend zijn. Zoals reeds gezegd, het moest een reuzenklapper worden en tja, alles was sinds de ontvoering van Maurits Caransa nu eenmaal duurder geworden. Hij was er als 'ersteling' in ons land in feite nog tamelijk goedkoop vanaf gekomen. We waren ervan overtuigd dat een vermogen van 30, 40 of 50 miljoen gulden voor een van bovengenoemde Nederlandse miljardairs betaald zou worden. En snel ook. In contant geld, goud en diamanten, want dat was het tweede punt waarover we het snel eens waren. Ja, het was echt wat je noemt Rich Ransom. In alle opzichten.